

DOI <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2020.4.25>**Ворніков Віктор Іванович**

доктор філософських наук,
доцент кафедри філософії, психології та педагогіки
Одеської національної академії зв'язку імені О. С. Попова
вул. Кузнечна 1, Одеса, Україна

**РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ «СИСТЕМНО-ПАРАМЕТРИЧНА МОДЕЛЬ
БІФУРКАЦІЙНОЇ ОСОБИСТОСТІ»¹ НЕРУБАССЬКОЇ АЛЛИ ОЛЕКСАНДРІВНИ,
ДОКТОРАНТА ФАКУЛЬТЕТУ ІСТОРІЇ ТА ФІЛОСОФІЇ
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА**

У даній монографії розглядається одна із складних філософських проблем в історії людства – проблема буття особистості на засадах виявлення складних чинників її поведінки та діяльності.

Безумовно, що людина проходить достатньо складний шлях – від біологічної істоти до особистості в соціальному просторі, що зумовлює, на вдалу думку автора, її біфуркаційне буття із певними стадіями його прояву та характеристиками.

На вірну думку автора, особливу увагу заслуговує присутній створений образ сучасної особистості, що розуміється в таких поняттях, як кризова, флюгерна, біфуркаційна, багатовимірна, одномірна, смарт-особистість, особистість незнання, людина маси, антикрихка людина тощо. У свою чергу, в дослідженні пропонуються назви особистості: «системна людина», «системно-біфуркаційна людина», «пандемічна людина», «постбіфуркаційна».

Розкриваючи багатогранність понять – назв сучасної особистості, коректно заявлено, що «широкий спектр характеристик свідчить про те, що сучасна цілісна особистість є відкритою системою, ці ознаки можуть зростати безкінечно залежно від змін суспільства й культури, яка її оточує і де доводиться шукати механізми адаптації».

Автор достатньо чітко розробляє концепцію визначення біфуркаційного буття, використовуючи сучасний інструментарій і методологію на засадах системно-параметричного методу, що розробив одеський учений зі світовим ім'ям, доктор філософських наук А.І. Уйюмов, що фактично є і продовженням традиції його школи.

У представленій роботі чітко окреслюється, що у ХХ–ХХІ століттях у системі «людина-машина» нівелюється роль самої людини, становище особистості настільки розмивається, що стає абстракцією, а проблеми людини – власне її проблемами, і при цьому особистість залишається самотньою в комунікативному процесі суспільного буття.

Концептуально поставлене автором завдання дослідження в контексті виявлення сутності біфуркаційного буття сучасної особистості достатньо чітко виявляється та зумовлюється через продемонстровану та вдало використану системно-параметричну модель біфуркаційної особистості.

Достатньо виправданим вважаємо в дослідженні те, що вивчення складних соціальних проблем передбачено за векторами наукового пошуку, а виокремлені автором вектори – особистість і її кризове буття – на засадах системної моделі надали змогу виявити демаркаційні лінії властивостей: «творча», «талановита» й «геніальна» людина, які визначаються за допомогою системних дескрипторів; вектор, що торкається проблеми співвідношення людини та суспільства із запропонованою системною моделлю суспільства, визначають місце особистості в системній ієрархії дескрипторів. Концептуально вдалими є в дослідженні модель суспільства, що розглядається через проблему «навантаженості» з наміром визначити соціальну навантаженість та її піделементи.

¹ Нерубаська А.О. Системно-параметрична модель біфуркаційної особистості : монографія. Одеса : Видавець С.Л. Назарчук, 2020. 340 с.

На фактичному соціально-філософському матеріалі, що є перевагою в дослідженні, виявляється місце та роль особистості в сучасному суспільстві. На наш погляд, важливим є в монографії те, що звернена увага до того факту, що життя сучасної особистості давно вже стало біфуркаційним, турбулентним і навіть пандемічним, що вона перебуває в затяжній кризі, а це не може не позначатися на здоров'ї людини. Порушуючи проблему адаптації та збереження здоров'я, автор пропонує системний аналіз поняття «здоров'я», щоб звернути увагу на значення цього екзистенціалу, а потім доходить висновку про роль спорту й індустрії краси як адаптаційних механізмів у біфуркаційні моменти життя. Від поняття біфуркаційного суспільства автор вдало переходить до визначення суспільства як пандемічного, а пандемії як соціального поняття, дає системне подвійне визначення, що є об'єктивною моделлю й потребує подальшого філософського аналізу. У контексті цих питань вимальовується проблема здоров'я сучасної особистості, її онтологічної та аксіологічної сутностей.

У наданих та вивірених результатах дослідження проявляється новизна дослідження, що полягає у використанні концепції визначення об'єктів як систем на основі трьох дескрипторів: концепту, структури й субстрату та їх параметричному аналізі з огляду на бінарні властивості. Автор монографії чітко обґрунтовує думку про те, як можна застосовувати конкретну системну методологію в гуманітарній галузі знань і пропонує методіку викладання філософських дисциплін на підставі названого методу. Вказана методіка апробована в освітньому процесі закладів вищої технічної освіти України.

У цілому можливо стверджувати, що дана монографія цілком відповідає вимогам до наукових робіт, може бути подана до публікації і буде цікавою як для спеціалістів, так і читачів у цілому.